

Renässanskonsten & det goda och onda ledarskapet

Thomas Sewerin

Sienna är en stad som vilar på krönet av en kulle strax söder om Florens och Chiantibergen i Toscana. Hon vilar också på en historia att vara stolt över – en av de största städerna i världen på 1300-talet och full med konstskatter från renässansen. Mitt i staden finns *il Campo*, det lutande torget, format som en snäcka och satt i rött tegel. Vid torgets bas står *Palazzo Pubblico*, rådhuset som numera är museum.

På andra våningen går man genom ett antal konstbehängda salar och kommer så till de medeltida rådsherrarnas samlingssal. Där målade Ambrogio Lorenzetti på 1330-talet fresken *Det goda och det onda ledarskapet och dess konsekvenser i staden och på landet*. Denna stora väggmålning är gjord i pedagogiskt och propagandistiskt syfte. Den ska lära och belära människorna hur världen är och bör vara ordnad. Sannolikt såg dåtidens människor framställningen som betydligt mer verklig än vad vi nutida betraktare ser den. Som ett frambesvärjande av en gudomlig ordning som medborgarna har som plikt att foga sig i, i högre grad än en illustration till makt-havarnas idéer.

Det första man ser, när man träder in i rummet, är bilden av Tyrannia, det onda ledarskapet i en grotesk

kvinnoskepnad. Hon omges av figurer som representerar Grymheten, Trolösheten, Bedrägeriet, Vreden, Oenigheten och Kriget. Vid Tyrannias fötter ligger den besudlade Rättvisan i bojor. Den verksamhet hon härskar över är fattig, vanstyrd och förfallen och överallt sker mord och överfall.

Tanken är säkert att man vid anblicken av detta morbida skådespel ska gripas av bestörtan och tänka ”Måste det verkligen vara så här!?”. Då ska blicken glida snett upp till höger, till mittväggen, där Det goda ledarskapet, i likaledes allegorisk form är avporträtterat. Och man ska fyllas av hopp och förtröstan.

Det goda ledarskapet är en åldrad manlig härskare klädd i svart och vitt, Siennas färger. Han har en sköld med Madonnans bild på och tronar majestätiskt omgiven av de goda dygderna. Längst till höger sitter Rättvisan med en krona och huvudet av en halshuggen i knät. Måttligheten visar fram timglaset som mäter vår tid och Storsinnet har en tiara i ena handen och en skål med guldmynt i den andra. Till vänster sitter Visheten klädd i vit mantel. Hon pekar på en urna där det står Preteritum – Presens – Futurum, dvs. dåtid, nutid och framtid. Bredvid sitter

”Det goda och det onda ledarskapet och dess konsekvenser i staden och på landet”.
Av Ambrogio Lorenzetti, 1330-talet.

Renässanskonsten & det goda och onda ledarskapet

Styrkan med en stridsklubba, en stor sköld och en grupp soldater vid sina fötter. Slutligen halvligger Freden i en behaglig bakåtlutad ställning med en olivkvist i handen och trampande krigets attribut, skölden och hjälmen, under sina fötter.

Längst till vänster i kompositionen sitter på en majestätisk tron än en gång Rättvisan med sin blick lyftad mot Kloketen, som håller en bok och en våg. Vid vågskålarne sitter två änglar. Den till vänster halshugger en medborgare och kröner en annan. Den till höger räcker en medborgare svärdet och lansen och öser mynt i ett framräckt skrin. Dessa båda vågskålar representerar lagen som man såg den i dess två former på medeltiden: statens domsrätt och civilrätten.

Från vågskålarne, som hålls i jämvikt av Rättvisan, löper två band som samlas ihop av Endräkten. I knät håller denna en hyvel som symboliserar likhet inför lagen. De två banden tvinnas ihop och bildar ett rep

som de tjugofyra rådsherrarna följer när de i endräkt närmar sig Det goda ledarskapet för att frambära sin hyllning.

Målningen är en allegori, dvs. Lorenzetti har personifierat abstrakta begrepp. Dessa figurer är ett bildmässigt uttryck för en ledningsfilosofi, en from önskan om ett idealtillstånd, som hystes av konstnären och Siennas ledning vid den tiden. Det som slår en är hur statiskt och orubbligt det goda ledarskapet synes vara. Om man tänker sig en motsvarande gestaltning av en ledningsfilosofi i vår nutida föränderliga värld, skulle den sannolikt ge uttryck för mycket mer rörelse. Ja, i vilken skepnad skulle en samling legitima och aktuella dygder i ett företag eller offentligt styre uppträda idag?